

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU  
T Ü R K T A R İ H K U R U M U

---

# BELLE TEN

DÖRT AYDA BİR ÇIKAR

Cilt : LI

Sa. 199

Nisan 1987

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA

1 9 8 7

## Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü :

Türk Tarih Kurumu Adına

PROF. DR. YAŞAR YÜCEL

## İ Ç İ N D E K İ L E R

### Makaleler, İncelemeler:

### Sayfa

Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren'in "Bulgaristan ve Türkler" Konulu Konferanstaki Konuşması (13 Şubat 1987)	
GÜNBATTI, DR. CAHİT: Yeniden İşlenen Bir Kültepe Tableti (Kt. g/t 42+z/t II) (5 Resimle birlikte) .....	1
————: Re-examination of the Kültepe Tablet (Kt. g/t 42+z/t II) (Summary) .....	9
ERKUT, DR. SEDAT: Hititçe <i>Huḫurtalla</i> Ve Onun Sümerce Karşılığı Hakkında .....	11
BLOEDOW, E. F.: Mycenaean Fishing in Troubled Waters .....	15
GÜLENSOY, DOÇ. DR. TUNCER: Altan Topçi III. ....	19
AYYUBİ, DR. N. AKMAL: Contributions of Muslim Turks to Geography ...	67
DELİLBAŞI, DOÇ. DR. MELEK: Selânik ve Yanya'da Osmanlı Egemenliğinin Kurulması (4 belge ile birlikte) .....	75
————: Abstract .....	102
BACQUÉ-GRAMMONT, JEAN-LOUIS: 1527 Anadolu İsyanı Hakkında yayınlanmamış Bir Rapor (1 belge ile birlikte) .....	107
ÜNAL, DR. M. ALİ: 1056/1646 Tarihli Avârız Defterine Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Harput .....	119
TUNCER, DR. HÜNER: Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin Fransa Sefaret-nâmesi (1132-33 H./1720-21 M.) .....	131
AKGÜNDÜZ, YRD. DOÇ. DR. AHMET: 1274/1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunnamesinin Hukuki Kaynakları, Tatbik Şekli ve Men'i İrtikâb Kanunnamesi (12 belge ile birlikte) .....	153
KORAY, ENVER: Sultan Abdülazîz'e Karşı Girişilen Bir Suikast Olayı ve Hüseyin Vasfi Paşa .....	193
BALTALI, DR. KEMAL: 1875 Hersek Ayaklanmasının Uluslararası Bir Nitelik Kazanması .....	205
SONYEL, SÂLAHİ. R.: Albay T.E. Lawrence, Haşimi Araplarını Osmanlı İmparatorluğuna Karşı Ayaklanmaları için Nasıl Aldattı. İngiliz Gizli Belgelerine göre. (7 belge ile birlikte) .....	231
————: How Colonel T.E. Lawrence Deceived the Hashemite Arabs to revolt against the Ottoman Empire. In the Light of Secret British Documents .....	256
TANSEL, A. FEVZİYE: Memleketimizde Gençler İçin Kurulan İlk Dernekler, Gazete ve Dergiler (1913-1920) .....	281
DURU, PROF. DR. REFAİK: Kuruçay Höyüğü Kazıları 1985 Çalışma Raporu (18 resimle birlikte) .....	305
SÜER, AYDIN: Gelibolu'da Ruslar (12 resimle birlikte) .....	315
<b>Konferanslar:</b>	
GÜRÜN, KÂMURAN: Türk-Yunan Başbakanlarının 1974 Haziran Toplantısı .....	357
ARDIÇ, KÂMURAN: Atatürk'ün Tarım ve Orman Sevgisi ve Tarım Alanındaki Gelişmeler .....	367
<b>Çeviriler:</b>	
ÖZTÜRK, DOÇ. DR. MÜRSEL: Târîh-i Beyhağ. Mîrzâ Muḫammed Hân Kâzvinî	407

CUMHURBAŞKANI SAYIN KENAN EVREN'İN  
“BULGARİSTAN VE TÜRKLER”  
KONULU KONFERANSTAKİ KONUŞMASI

13 ŞUBAT 1987



CUMHURBAŞKANI SAYIN KENAN EVREN'İN  
“BULGARİSTAN VE TÜRKLER”  
KONULU KONFERANSTAKİ KONUŞMASI

13 ŞUBAT 1987

Değerli konuklar,

Bulgaristan Türklerinin durumunu dile getiren konuşmacıları dikkatle dinledik. Bu gibi konuşmalar, konferanslar Türkiye'nin muhtelif şehirlerinde yapılmaktadır.

Tarihî hakikatleri saptırmak mümkün değildir. Çünkü elde birçok belgeler vardır. Bu belgeleri ortadan kaldırmak mümkün değildir. Ben bunlar üzerinde konuşacak değilim; ama çok yakın bir tarihte geçen bir olayı anlatarak Bulgaristan'daki Türklerin “Türkleştirilmiş Bulgarlar” olmadığını bizzat Bulgar Devlet Başkanı'nın ağzından dinlediğimi sizlere aktarmak istiyorum. Biliyorsunuz, 1982 yılında Bulgaristan'ı ziyaret ettim. Bu ziyaret sırasında Bulgar Cumhurbaşkanı ve ilgililerle konuşmalarda bulunduk. Bu arada Bulgaristan'daki Türklerin durumunu da dile getirdik. O tarihlerde Bulgaristan'da yaşayan Türk asıllıların olduğunu, isimlerinin değiştirilmek istendiğini ve bazı baskılarla karşı karşıya olduklarını söylediğim zaman, Bulgar Cumhurbaşkanı “Bu mümkün değildir, zira bizim rejimimiz buna müsait değildir. Bizde milliyetçilik yoktur; bunu söyleyenler yalan söylüyorlar. Ben burada yaşayan Türklerden memnunum, zira Bulgar asıllılar nüfusu çoğaltmamakta, Türk asıllılar ise nüfusu çoğaltmaktadır” demişti. Bu da gösteriyor ki, bir devletin başı, orada yaşayan azınlıkların Türk asıllı olduğunu kabul ediyor. Ben kendisine “Evet, belki devlet olarak sizler böyle bir şeyi tasvip etmiyorsunuz, ama alt kademelikler, bürokratlar bunu yapabilirler, ben bunun araştırılmasını rica ediyorum” dediğim zaman, “Hay hay, bunu araştıracağım” diye söz vermişti. Yine bu konuşmam esnasında bana “Buradaki Türklerin, Türkiye'ye göçünü arzu ediyor musunuz?” diye bir soru sordu. “Bunu şunun için soruyorum” dedi, “1968 senesinde on senelik bir göç anlaşması yaptık. Bu göç anlaşması 1978 senesinde son buldu. O tarihten beri göç yapılmıyor. Binaenaleyh o tarihten sonra yani 1978'de mevcut hükümetin başkanına orada sormuştum, ‘göçün devamını arzu ediyormusunuz’ diye. ‘Hayır’ demişti. Ondan sonra gelen hükümetin başkanına sordum, o da

'hayır' dedi. Şimdi size soruyorum, göçü istiyor musunuz?" Ben de o tarihte böyle büyük bir göç anlaşması yapmaya taraftar değildim. Ancak kendisine "Vaktiyle Türkiye ile yapılan göç anlaşmasında, Türkiye'ye göç edenlerin arasında parçalanmış aileler var. Bir kısmı gelmiş, bir kısmı gelmemiş, annesi gelmiş, çocuğu kalmış, çocuğu gelmiş, annesi kalmış veya teyzesi kalmış, akrabaları kalmış. Bunların birleşmesinde insanî bakımdan büyük yarar var. Bunların miktarını bilemiyorum, ama bunlar birleştirilirse bu gibi pürüzler de ortadan kalkar ve dostluğumuz daha da pekişir" demiştim. Eğer Bulgaristan'da yaşayan Türk asıllılar Türk asıllı olmayıp da Türkleştirilmiş veya Müslümanlaştırılmış Bulgar asıllılar olsaydı, Bulgaristan'ın Devlet Başkanı bana, bu suali sormak lüzumunu hissetmeyecekti. Buna göre orada yaşayan Türk asıllıların Türk asıllı olmayıp da Türkleştirilmiş Bulgarlar olduğuna kimseyi inandırmak mümkün değildir. Biz inanmadığımız gibi, dünya da inanmamıştır. Kendileri de inanmamıştır. Kendileri inanmış olsalardı, bana bu suali sormazlardı.

Biraz önce sayın konuşmacı Hasan Eren Bulgarcada yedi bine yakın Türkçe kelimelerin olduğunu ifade etti. Ben zamanında Cumhurbaşkanı'na "Bunları değiştirmediniz mi?" diye sorduğumda da, "Evet, çok uğraştık, ama muvaffak olamadık, çünkü halk buna öyle alışmış ki değiştirmiyor" dedi. Misal de verdi; "çeşme meydanı", "duvar", "kapı", "pencere", "dolma", "kahve" gibi birçok isimler saydı. "Bunlar öyle mal olmuş ki beş yüz sene içinde, bunları söküp atamıyoruz" dedi. Bunu inkâr etmeye gerek yok, hele asrımızda buna hiç gerek yok. Çünkü artık dünya ırkçılığı kabul etmemektedir. Kaldı ki bunların içinde sosyalist ülkeler en başta gelir, ırkçılığı kabul etmez, milliyetçiliği, koyu milliyetçiliği kabul etmez. Ama sözde etmez. Kitaplarında öyledir, ama uygulamalarda görüyoruz ki pekâlâ ırkçılık yapabilmektedirler. Eğer böyle yapılmamış olsaydı, belki de Türk ve Bulgar münasebetleri çok daha iyi bir yola girecek ve aramızdaki bu çekişmeler bu safhaya gelmeyecekti. Bunun bir zaman gelecek halledileceğine inanıyorum. Çünkü bütün dünyadaki ülkeler de bunun doğru bir hareket olmadığına inanmaktadırlar. Yeter ki biz bunu bütün dünyaya anlatabilelim. Zira Bulgaristan'dan muhtelif ülkelere gönderilen ekipler, gazeteciler, yazarlar ve devletin görevlendirdiği kişiler, o ülkelerde ve bilhassa Müslüman ülkelerde, orada yaşayan ve Türk asıllı olarak bilinenlerin aslında Türk olmadığına, Osmanlı İmparatorluğu zamanında Müslümanlaştırılmış Bulgarlar olduğuna inandırmışlardır. Bunun böyle olmadığını biz gittiğimiz yerlerde devlet adamlarına izah ediyoruz. Ama o ülkelerin halkına anlatabilmek için bizim çok daha fazla çalışmamız,

birçok eserler meydana getirmemiz ve oranın basınında bunları zaman zaman o halka duyurmamız gerektiğini ben burada ifade etmek istiyorum. Binaenaleyh bizim yazarlarımıza, bilim adamlarımıza bu konuda görevler düşüyor. Eğer bunun üzerine düşmezsek, daha fazla düşünler kendi iddialarında haklı çıkabilirler.

Bu konferansı hazırlayanlara burada sizler namına da, kendi namıma da teşekkür ediyorum, hepinize sevgiler sunuyorum.





A SPEECH GIVEN BY HIS EXCELLENCY  
PRESIDENT KENAN EVREN  
TO A CONFERENCE ENTITLED  
“BULGARIA AND THE TURKS”

FEBRUARY 13th, 1987

Esteemed Guests,

We have listened carefully to the speakers dwelling upon the position of the Bulgarian Turks. Similar talks and conferences are taking place in various Turkish cities.

It is not possible to falsify historical facts because of the existence of many documents in hand. These documents cannot be removed from the scene. I am not going to talk about these, but I would like to relate to you, by narrating an event that took place in the recent past, how I heard from the Bulgarian Head of State himself that the Bulgarian Turks were not “Turkified Bulgarians”. As you know I visited Bulgaria in 1982. During this visit we had talks with the Bulgarian President and with officials. We commented at that time on the situation of the Turks in Bulgaria. When I told him that these were people of Turkish origin living in Bulgaria at that time, that it had been decided to change their names and that they were exposed to various pressures, the Bulgarian President said “This is not possible because it is not compatible with our regime. There is no nationalism in our country, those who claim this are not speaking the truth. I am happy with the ethnic Turks who live here, because Bulgarians are not adding to the population whereas the Turks are”. These words show that the Head of the State accepts that the minority living there are of Turkish origin. When I said to him “Yes, as a state may be you do not approve of such things, but lower ranking officials and bureaucrats may do. And I request that you investigate this matter.” He gave his word by saying, “Certainly I’ll look into this”. During the same conversation he asked me, “Do you wish the Turks living here to emigrate to Turkey? I am asking you this” he continued “because in 1968 we signed a ten year Emigration Treaty. This treaty expired in 1978. There has been no emigration since then. After that date in 1978, that is, I made a point of asking the head of government there, ‘Do you

wish this emigration to continue?’ he replied ‘No’, I asked the same question of the next head of state; he also said, ‘No’. I am now asking you if you desire this emigration.” I also, at that time, was not in favor of such a comprehensive emigration treaty. However I said to him, “Under the emigration treaty made with Turkey at that time there are some families among the Turkish migrants which have been broken up, one part of a family could come the remainder could not. A mother could come but her child was left behind or the child came and the mother or aunt or the relatives remained. There is a great need on humanitarian grounds for their unification. I don’t know their numbers but if they could become united this kind of problem will disappear and our friendship will be strengthened.” If the Turks who live in Bulgaria were not of Turkish origin but Turkified or Islamized Bulgarians the Bulgarian Head of State would not have felt the need to ask me this question. Accordingly it is not possible to make anyone believe that the Turks living there are not ethnic Turks at all but Turkified Bulgarians. Just as we don’t believe it, the world doesn’t believe it either. Even they don’t believe it. If they had believed it, the head of state wouldn’t asked this question.

A moment ago the esteemed speaker, Hasan Eren, pointed out that there are almost seven thousand Turkish words in the Bulgarian language. At that time I asked the President, “Haven’t you changed these?” “Yes”, he said, “We have tried very hard but we haven’t succeeded, because the people are so accustomed to them that they don’t want to change”. He even supplied me with examples; “fountain square”, “wall”, “door”, “window”, “dolma”, “coffee”, he said and he enumerated lots of other words. “They have become so ingrained that we have not been able to get rid of them for five hundred years”, he said. There is no reason to deny this; especially in our century there is absolutely no need. That’s because the nations of the world do not accept racism. Moreover among these the socialist countries hold the head; they don’t accept racism and they don’t accept nationalism, fanatic nationalism, I mean. But it is only in theory that they don’t, it is so in their books but in practice, as we see, they are perfectly capable of racist actions.

If things haven’t been done in this way, may be Turkish and Bulgarian relations would be on a better footing and the struggles between us would not have reached this phase. I believe this problem will be solved in time because all the countries of the world believe that, this is not a correct action. Suffice that we take care to explain the facts to the

entire world, this is necessary because teams, journalists, writers and persons commissioned by the state who were sent by Bulgaria to various countries have spread the belief in these countries, and especially in the Islamic countries, that the people living there (Bulgaria) are known as ethnic Turks are in reality not Turks at all but Bulgarian Islamized during the time of the Ottoman Empire. We always explain to the statesman of the countries we visit that this is not so. However I would like to express you my belief that in order to explain to the population of these countries we have to work harder, produce many books and reports and work through their press from time to time to present these views to their people. Therefore there are, duties befalling our scientists and writers in this respect. If we don't pursue this seriously those who do maybe able to get their own thesis accepted.

I would like here to thank, on your behalf and on my own behalf, those who have organized this conference, my best wishes to you all.



**Propriétaire et rédacteur en chef :**  
**Au nom de la Société d'Histoire Turque**  
**PROF. DR. YAŞAR YÜCEL**

**TABLE DES MATIERES**

<b>Articles, Etudes:</b>	<u>Page</u>
A speech Given By His Excellency President Kenan Evren to a Conference entitled "Bulgaria and the Turks" February 13th, 1987	
GÜNBAŦI, DR. CAHİT: Une Tablette regravée de Kültepe (Kt. g/t 42+z/t II) (en turc, avec 5 illustrations) .....	1
————: Re-examination of the Kültepe Tablet (Kt. g/t 42+z/t II) (Summary) .....	9
ERKUT, DR. SEDAT: Le mot <i>Huĥurtalla</i> Hittitien et son Equivalent sumerien (en turc) .....	11
BLOEDOW, E. F. : Mycenaean Fishing in Troubled Waters .....	15
GÜLENSOY, DOĖ. DR. TUNCER: Altan Topĥi III (en turc) .....	19
AYYUBİ, DR. N. AKMAL: Contributions of Muslim Turks to Geography ..	67
DELİLBAŞI, DOÇ. DR. MELEK: L'Etablissement de l'Hégémonie Ottomane à Salonique et à Ioannina (en turc, avec 4 documents) .....	75
————: Abstract .....	102
BACQUE - GRAMMONT, JEAN - LOUIS: Un Rapport inédit sur l'Insurrection de 1527 en Anatolie (en turc, avec documents) .....	107
ÜNAL, DR. M. ALİ: Harput au Milieu du XVIIIe Siècle d'après le Cahier d'Avârız daté de 1056/1646 (en turc) .....	119
TUNCER, DR. HÜNER: Les Lettres de l'Ambassade de Yirmi Sekiz Ćelebi Mehmet (1132-33 H./1720-21 A.D.) (en turc) .....	131
AKGÜNDÜZ, YRD. DOĖ. DR. AHMET: Les Origines Judiciaires de la Loi pénale, son Application et la Loi contre la Corruption (en turc, avec 12 documents) .....	153
KORAY, ENVER: Une Tentative d'Assassinat contre Sultan Abdülaziz Pacha et Hüseyin Vasfi Pacha (en turc) .....	193
BALTALI, DR. KEMAL: Comment l'Insurrection de Hersek de 1875 a-t-elle revêtu un caractère international? (en turc) .....	205
SONYEL, SÂLAHİ R.: Comment le Colonel T.E. Lawrence a-t-il amené les Arabes Hachémi à se révolter contre l'Empire Ottoman d'après les Documents secrets anglais? (en turc, avec 7 documents) ....	231
————: How Colonel T.E. Lawrence Deceived the Hashemite Arabs to revolt against the Ottoman Empire. In the Light of Secret British Documents .....	256
TANSEL, A. FEVZİYE: Les Premiers Sociétés, Revues et Journaux de Notre Pays pour les Jeunes (1913-1920) (en turc) .....	281
DURU, PROF. DR. REFİK: Rapport Sur les Fouilles du Kuruĥay Hüyük (en turc, avec 18 illustrations) .....	305
SÜER, AYDIN: Les Russes à Gallipoli (en turc, avec 12 illustrations) .....	315
<b>Conférences:</b>	
GÜRÜN, KÂMURAN: La Réunion des Premiers Ministres Turcs et Grecs tenu en Juin 1974 (en turc) .....	357
ARDIĖ, KÂMURAN: L'Amour d'Atatürk pour l'Agriculture et la Fôret et les Développements agricoles (en turc) .....	367
<b>Traductions:</b>	
ÖZTÜRK, DOĖ. DR. MÜRSEL: L'Histoire de Beyhak (en turc) .....	407

# BELLETEN

PÉRIODIQUE PARU TOUS  
LES QUATRE MOIS

REVUE PUBLIÉE PAR LA  
SOCIÉTÉ TURQUE D'HISTOIRE

Tome : LI

No. 199

Avril 1987

ANKARA — IMPRIMERIE DE LA SOCIÉTÉ TURQUE D'HISTOIRE

1 9 8 7